

Art. nr. 4 1997 fra Blaker og Sørum historielag

Verk og virksomhet i 75 år

Det begynte som én manns vilje.

Amtmand Ole Furu i Akershus kom fra beskjedne kår. Men han var vant til å sitte øverst ved bordet som ordfører og bankbestyrer i Kristiansund, som stortingsmann og statsråd i tre Høyre-regjeringer og som finansminister. Han ble fylkesmann i Akershus i 1895, 54 år gammel, da nasjonens framtid og framskrittet sto på dagsordenen til enhver samfunnsbevisst borger. Fylkesmannen var en nyskaper, han drev fram mangt et pionertiltak, fra landbruksskole til det nye sykehuset på Blakstad med eget elektrisitetsverk.

Amtmannen nærmet seg 70, men var entusiastisk som en guttunge overfor de mulighetene han så i elektrisitet.

«Den dag vil komme, at landets fleste hjem vil oplyses med elektrisitet og elektrisk kraft anvendes til kokning, opvarmning, tærskning, etc. etc.» skrev han til de 25 ordførerne i fylket som utgjorde fylkestinget. De ble innkalt til møte lørdag 18. oktober 1913 i Bøndernes Hus i Kristiania. Der skulle de drøfte elektrisitets-saken.

Små bygdekraftverk kunne ikke dekke framtidens behov. Slike fantes over hele Akershus, men i 1913 var belastningen blitt så stor at abonnenter klagde over at de ikke engang skaffet spenning til lys som det gikk an å lese aviser i.

Pengesluk

Det private Hafslund strakk ledninger fra Kykkelsrud rundt Oslofjorden og førte strøm fram til tettstedene. Men hva ville skje med bygdene, og hva ville skje med prisene?

Den gamle Høyre-statsråden var bekymret for en framtid med et privat kraftmonopol, og fylkestinget delte hans bekymring. De vedtok mot en stemme å kjøpe Rånåsfoss.

Like etter brøt den første verdenskrig ut med inflasjon og varenød. Prisene på mat, olje og kull gikk gjennom taket, og fylkestinget besluttet i 1917 å ta det største offentlige løft noen gang for å bygge landets første fylkeskraftverk ved Rånåsfoss. 15 millioner kroner skulle det koste, fem hele fylkesbudsjetter.

Men det ble mangel på alt - spiker, kobber, jern og sement, det ble flom i Glomma som rev bort fangdammer, og det ble streiker som forsinket arbeidet slik at over 1000 mann var i sving i den fredelige Blaker-bygda i 1920 for å få anlegget ferdig.

Før arbeidet var avsluttet i 1922, var prisen blitt 60 millioner kroner.

Korsfestet til gullet

Det kunne kanskje ha vært til å bære. Hvis ikke Norges Bank i 1924 hadde besluttet at krona måtte få tilbake sin verdi i gull som før krigen, skremt av utviklingen i Tyskland, der man begynte å veie penger i stedet for å telle dem, og samfunnet truet med å gå i oppløsning. I løpet av tre-fire år ble Norge korsfestet til gullet, sa Rolf Stenersen senere.

Valutaspekulantene tjente, arbeidere og bygdefolk tapte, ikke minst i skogsbygdene rundt Rånåsfoss. I ti år herjet nøden bygdene, mens arbeidskampene brøt løs i byene. Svake svingdørsregjeringer kom og gikk. Selv kommunene gikk konkurs. De mistet en stor del av sitt selvstyre etterpå, selv om det mer var statens enn kommunens avgjørelser som skapte tilstandene.

Da krona var blitt gull verd, skyldte Akershus mer for elektrisitetsverket enn da det var nytt, for krona var blitt doblet i verdi. Men dollar var billige, så fylket lånte 8 millioner dollar for bare kr. 3,73. Da begynte dollaren å stige under en ny, internasjonal krise, og stigningen stoppet

ikke før en dollar var verd kr. 7,15 etter den andre verdenskrigen...

Den tunge gjelda var trolig en vesentlig grunn til at sammenslåingen av Akershus og Oslo i mellomkrigstiden ikke førte fram. Oslo ville gjerne overta elektrisitetsverket, men ikke gjelda, og fylkesmann Christensen nektet å slå verket konkurs.

Konflikt

Også Rånåsfoss fikk sin del av konfliktene. Da noen ansatte i 1924 meldte seg inn i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og ville ha tariffavtale, sa direktør Paus og styret kontant nei. Resultatet ble en lang, bitter konflikt.

I arkivene på Rånåsfoss fins fremdeles over 450 brev fra folk som søkte på en stilling ledig-annonse under konflikten, dokumenter fra en blygrå hverdag i 1920-årene. Der er en ung ingeniør med toppkarakter som i årevis ikke hadde fått annen praksis enn som fjøsrøker. En møller uten mølle, en tegner uten blyanter, en fagarbeider som ikke engang tjente nok til å ta kopier av attestene, en turbinkonstruktør som bad om en sjanse til i hvert fall å være nær maskiner, en ungdom som drømte om å gifte seg og en 60-åring som fryktet en alderdom på fattigkassa; hjerteskjærende dokumenter om ofre for en beinhard pengepolitikk.

Innegjerdet samfunn

Verket, ledelsen og det vesle Rånåsfoss-samfunnet ble et lite, eget samfunn bak et gjerde fra anleggstiden, med stor forskjell mellom de med fast inntekt innenfor og bygdefolket utenfor.

Innenfor var butikken, skolen, samfunnshuset og et sosialt liv med skarp lagdeling fra direktøren på topp til sesongarbeiderne nederst. Rånåsfoss ble et stykke klassedelt Norge i miniatyr, men også et sted der folk slo rot, skapte tradisjoner og trivdes i tett fellesskap. Bygdefolket ble invitert inn til dans og 17. mai-feiringer, men kinoen beholdt de for seg selv ved anlegget.

Vertskommunen Blaker måtte konstatere at de til å begynne med fikk lite av den velstand og utvikling fra kraftverket de hadde hatt håp om. Tvert om ble de sittende igjen med ubetalte skatter og sosiale problemer etter anleggstiden, og fikk merke nedgangen i full monn. Fylkesskatten som gikk til å nedbetale gjeld, ble tung. Fullt så ille som i nabokommunen Nes ble det likevel ikke - der ble hele bygda mørklagt fordi everket gikk konkurs.

Med årene ble likevel bygda og everket knyttet mer sammen. På skolen ble det fler barn fra bygda enn fra anlegget, og verkets folk deltok i kommunens hverdag og politikk - ikke mindre enn tre ordførere kom fra verket. Gjerdet fikk forfalle og forsvinne.

Kulturen på Rånåsfoss var preget av ansvar og respekt for fagkunnskap, en arv som senere generasjoner fikk ta med seg. Det ble sist demonstrert under flommen i 1995 da kraftverkene ble sikret av et mannjevnt oppbud av frivillige.

Rasjonerte kilowatt

Tidene skifter. I mellomkrigstiden hadde ikke folk råd til elektrisiteten som ble uselgelig. Verket gikk på sparebluss. De timelønte utenfor gjerdet som fikk leilighetsarbeid på linjer og transformatorer, måtte slutte før de fikk opptjent så mye tid at de hadde rett til feriepenger. Anleggene ble slitt ned.

Da industrien igjen kom i gang i siste halvdel av 1930-årene, ble det akutt strømkriser, utkoblinger og rasjonering. Underskuddet på kraft i Akershus varte i et kvart århundre framover, mest etter krigen. Levestandarden steg, industrien økte, folk bygde hus, og Akershus Elektrisitetsverk måtte slite med gammelt masineri og materiell som ble utnyttet til grensen av sammenbrudd. Rasjoneringen bremsset veksten i fylket et godt stykke inn i 1950-årene - i perioder var den så streng at selv regjeringen måtte avbryte møtet når strømmen gikk ved midnatt.

Umettelige behov

Med ny velstand, elektriske ovner og vaskemaskiner, støvsugere, kjøleskap og eneboliger, steg behovene mot himmelen i etterkrigstiden, mer enn selv de store, offentlige kraftanlegg kunne fylle. Staten ville forsere utbyggingen, men manglet penger. Kommuner og fylker måtte ta sin del av løftene.

Direktøren på Rånåsfoss i 1950-årene, Trygve Sorteberg, var mer planlegger og utbygger enn elektrofagmann da fylket engasjerte seg i kraftutbygging i stor målestokk over hele Sør-Norge, både alene og i samarbeid med andre.

Det var konkurranse på kniven om rettigheter. Styreformann i Akershus Elektrisitetsverk fra 1956, Trygve Lie, var en aktiv fossekjøper på vegne av fylket. Kraft ble det aldri nok av.

Arvesølv

Men dyrt ble det. Mens private anlegg kunne høste fruktene av nedskrevne, gamle anlegg, investerte Akershus i nye anlegg og reguleringer med nye, store lån. Det kostet høyere skatter og dyrere strøm gjennom et kvart århundre.

Fylkets politikere betraktet det som en arv til framtidige generasjoner. I et mørkt og kaldt land med en usikker framtid, skulle de i hvert fall være sikret billig lys og varme.

Energi fra søppel

Jo mer rikdom og mer energi det ble i landet, jo mer kontroversiell ble kraftutbyggingen.

Direktør Knut Røst Hagen kom til Akershus Elektrisitetsverk i 1965 og havnet midt i et stormsentrum. Gjennom 26 år balanserte han krav om kraft mot hensyn til miljø og politikk. Ikke bare ble verkets egne utbyggingsplaner fra Sogn til Sørumsand møtt med aksjoner. Men også felles nasjonale framstøt for å bygge oljekull- eller kjernekraft i Osloregionen ble regelmessig møtt med protester så sterke at de måtte stoppes.

Akershus Elektrisitetsverk bygde i Røst Hagens direktørtid tre nye kraftverk i Glomma og ble deleier i tolv.

Det var ikke nok, og framtiden lå åpenbart i å økonomisere med energien og utnytte alternative kraftkilder med varmpumper og gjenvinning, en utvikling som skjød fart etter at oljeprisen ble tidoblet i 1970-årene.

Styreleder gjennom 20 år, Torstein Slungård, engasjerte seg sterkt for å gjøre Akershus Elektrisitetsverk til pioner på energiøkonomisering og alternativ kraft fra metangass i et deponi på Romerike, fjernvarme fra søppel i Follo, varmpumper fra Hurdalsjøen, småkraftverk... Navnet ble endret til Akershus Energiverk, og styret ble landets første energistyre. Fra 1976 fikk fylket detaljerte meldinger om energisituasjonen i landets mest tettbodde område. Blant tiltakene var lån, rådgivning og ikke minst holdningsskapende opplysning. Et eget informasjonssenter for økonomisk bruk av energi særlig rettet mot ungdom ble bygd på Rånåsfoss. Avansert datateknologi ble tatt i bruk for å skape økonomisk drift, minimale nettap, prognoser og analyser av nye prosjekter.

Bygdestrid

En form for rasjonalisering ble umulig: Å legge all energiforsyning i Akershus inn under en hatt, selv om det ville innebære store fordeler. Framstøt og utredninger fra 1917 ga små resultater, bortsett fra at Akershus Elektrisitetsverk også begynte å levere kraft til Follo i 1925. Et 30-tall lokale elverk holdt fast på sin uavhengighet, og Hafslund-selskapene fortsatte å levere til de tettest befolkede og mest lønnsomme områdene i fylket.

Praktisk var det ikke når elverkene valgte forskjellige tekniske løsninger eller plasserte transformatorene i forhold til kommunegrensene mer enn sentralnettene.

Et omfattende utredningsarbeid i 1970-årene resulterte bare i at Hurdal elverk som arbeidet tungt, ble en avdeling av Akershus Energiverk fra 1973.

Først i 1979 da Hafslund trakk seg ut av Akershus, ble kraftforsyningen til folket samlet - skjønt heller ikke det helt ut. For Bærum og Asker eide egne

kraftverk og foretrakk egen distribusjon. I 1980 var det fremdeles 2 engrosverk og 26 uavhengige elverk igjen i fylket, de fleste kommunale.

Nye spilleregler

Fram til 1991 var målet færrest mulig enheter for å få til en mest mulig rasjonell produksjon der nedbør over hele landet ble maksimalt utnyttet og balansert med behov. Helst skulle samme instans ha ansvaret fra turbin til stikkontakt.

Den nye energiloven i 1991 snudde spillereglene helt rundt. I stedet for å samarbeide, skulle kraftverkene konkurrere med hverandre. Nett og produksjon ble skilt fra hverandre, og overskudd på den ene delen kunne ikke brukes til å dekke underskudd på den andre.

Også AEV måtte vurdere sin organisasjon og gikk over fra forvaltningsbedrift til aksjeselskap med en verdi på rundt 2,8 milliarder kroner.

Små elverk hadde hverken apparat eller erfaring for å konkurrere med hverandre om kjøp og kontrakter, og virksomheten ble risikabel for kommunale eiere. I 1993 overtok Akershus Energiverk elverket i Fet og Lørenskog elverk - det ble opprinnelig tilbudt Oslo, men de ansatte så større fordeler i å bli en del av AEV. Men da også Oppegård i 1994 ble solgt til AEV, krevde departementet at AEV første måtte bli delt i atskilte enheter for produksjon og nett.

Det skjedde i 1997. Akershus Energi ble et konsern med tre selskaper: Akers Nett som står for drift av linjer, Akershus Kraft som driver kraftverk og produksjon, og Akershus Energi som er morselskap for begge.

Konsernet har ved 75-års jubiléet i år milliardomsetning og innpå 300 ansatte. Hovedeier er fremdeles Akershus fylke, og hovedmålet er fremdeles å skaffe innbyggerne sikker og rimelig energi.

Utover det synes mulighetene grenseløse ved inngangen til et nytt årtusen: Skal strømmettet bære fram data og fjernsyn? Vil vi få helt nye energiformer fra vind, vann, jord, gass eller avfall? Skal

energimarkedet være norsk, nordisk eller europeisk? Vil vi få elektriske biler, husholdninger som bruker varmpumper og rasjonert vannkraft?

I de 75 årene som er gått har verket kjempet seg til en plass i teten - økonomisk, teknologisk og utdanningsmessig. Konsernets nye sjef, Jørn Myhrer, har et større apparat å spille på enn noen av sine forgjengere - men også større utfordringer. Bjørn Bjørnsen

Rånåsfoss kraftanlegg

Akershus Amt kjøpte i 1913 rettighetene til Raanaasfossen for én million kroner. Selve Rånåsfossen var et ca. 1,5 km langt stryk i Glomma mellom Blaker og Haga stasjon. Her hadde det tidligere vært drevet teglverk, sagbruk og mølle. Nå var fossen blitt interessant som kilde til elektrisk kraft både for husholdninger og industri i Akershus fylke. En så for seg at Romerike skulle åpnes for industri og ny utvikling. Og de ca. 200 små kraftverkene som lå spredt rundt om, kunne på ingen måte møte det behovet en forventet at ville komme.

Anleggsperioden

Arbeidet med selve anlegget startet for fullt ved årsskiftet 1917/18. Til lille Blaker kommune strømmet det folk fra hele landet. På det meste var det 1.500 mann i arbeid samtidig, og i løpet av hele byggetida var over 3.000 innom anlegget. Fra bygdene omkring fikk mange bondegutter en sjanse til å tjene gode penger. *Det* var ikke alltid like selvfølgelig i de tider. Det ble reist brakker på området med plass til 750 mann. Resten leide rom hos folk som bodde i nærheten. Mangel på brakkeplass kunne være et problem, det kunne bli langt å gå eller sykle for å komme på jobb. For andre kunne brakkelivet bli både dyrt og tøft.

Valg av teknisk løsning

For Amtet var dette byggearbeidet et kjempeløft som skulle prege budsjettene i årtier framover.

Fossen eller stryket på Rånåsfoss var langstrakt med mulighet for et totalt fall på ca. 14 meter. Plasseringen av kraftstasjonen er i et slikt tilfelle et viktig valg. Legges den ved «toppen» av fallet, betyr det en liten damkonstruksjon, men en stor utsprenkning for undervannskanalen. (Denne løsningen ble senere valgt ved utbygging av Funnefoss, som kom i drift i 1975.) Legges kraftstasjonen ved «foten» av fallet, krever det en betydelig dam med stor neddemming av arealene i fossestryket.

Det var den siste løsningen som ble valgt ved utbygging av Rånåsfoss, og byggingen av selve dammen ble derved en vesentlig del av anleggsarbeidet. Store betongmengder ble nødvendig med tilførsel av sand og sement. Sanden ble hentet fra Granli stasjon, ca. 60 kilometer nord for Rånåsfoss. For sement-tilførselen

Gunhild Nilsens fortelling fortsetter. Denne gang er det romantikk i luften, når hennes far og mor møter hverandre hos morfaren, høkeren Gunerus, som vi ble kjent med i forrige nummer.

ble det bygget et eget lagerskur i Oslo havn, med store jernbanetransporter for daglig tilførsel til anlegget. På luftsiden av dammen ble det brukt granittblokker hentet fra steinbrudd i Spikkestad, Sarpsborg og Trøgstad.

Arbeidssituasjonen i elveløpet var vanskelig på grunn av de store og varierende vannmengdene. Det ble nødvendig med omfattende fangdammer for å holde arbeidsstedene tørre. Noen ganger gikk det galt med fangdamsbrudd og store oversvømmelser. Til tross for dette var fremdriften god. På tre år var anlegget fullført med en midlere produksjonsevne på 387 millioner kilowatt-timer per år.

Arkitekten som formet den synlige delen av anlegget var Thorvald Astrup (1876 - 1940). Han kledde bygningen i den mest moderne stildrakten han kunne finne, nemlig nyklassisismen. Hele anlegget ble holdt sammen av enkle og stramme former som gir kraftstasjonen et verdig og høytidelig preg.

Et økonomisk uføre

Alle seks turbinene i kraftstasjonen ble installert på en gang. Troen på fremtiden var stor, og på at den elektriske kraften skulle sette fart i næringslivet og bringe gode tider. I første omgang gikk det imidlertid ikke slik. Etter første verdenskrig kom depresjonstider. Det var ikke nok kjøpere til kraften fra Rånåsfoss, og driften gikk med underskudd. Fylket måtte dekke dette med store tilskudd. Så store at over halvparten av fylkesbudsjettet i noen år var tilskudd til Akershus Elektrisitetsverk, som det den gang het.

En refinansiering av kraftverkslånet til dollar ble også en uheldig forretning, i det dollaren straks steg i verdi, med det resultat at lånegjelden økte ytterligere. Stemningen var slik, fortalte daværende ordfører i Blaker kommune, Josef Amundsen, at han på enkelte samlinger hadde liten lyst til å fortelle at han var fra Blaker kommune, og til og med var ansatt på Rånåsfoss. Knut Røst Hagen

Fra Romerike historielags årbok XVI, 1990

Anton + Petrine = sant

Som jeg tidligere har fortalt, overtok far og kompanjongen hans, Lauritz Vølner, smia på Børke. De var jo ikke gamle karene noen av dem, og måtte sørge for maten sjøl. Den handlet de hos høkeren på Frogner. Og mor var datter i huset der.

Bestemor likte far godt, og hadde visst ikke noe spesielt imot at han hadde et øye til en av døtrene sine. Værre var det med bestefar. Den yngste dattera, Oline hadde tidligere forlovet seg med en farende svenn, en håndverker eller gesell, som det het den gangen. Dette mislikte bestefar så sterkt at han stengte henne inne på rommet i annen etasje, og der rett og slett svolket han henne, ble det sagt. En stund senere ble Oline sendt til slektninger i Amerika.

Nå tegnet det til å bli samme historien om igjen når det gjaldt mor og far. For da bestefar forstod at det var alvor mellom dem, så gjemte han

vaksinasjonsattesten til mor. Uten den kunne de ikke ta ut lysning, nemlig,
- Så får jeg vaksinere meg om igjen! sa mor. Og så kan vi reise til Amerika når vi har giftet oss.

- Nei, svarte bestemor, det får være nok med at jeg har latt én reise til Amerika. Og dermed var det klart for giftemål.

Far eide ikke gard og grunn, og var etter den tids bestemmelser uten stemmerett. Han ville noe mer i livet enn å leie den lille smia på Børke. Da det bød seg en anledning til å få bygslet en liten eiendom ved brua der den gikk over Leira ved Frogner, slo han til.

Mor og far giftet seg i 1860. Da hadde far drevet Brua i noen år. På eiendommen var det et lite hus som ble kalt Brustua. Da far overtok, bodde det en mann der som var såkalt bruvakt. Han tok inn bompenger av dem som benyttet brua. Det var tre gardar som hadde retten til brua, det var Melvold, Nordigarden Frogner (Brændjord) og Yssi, jeg minnes i hvert fall å ha hørt dette. Brustua var slik bygget at den som kom over brua måtte innom vekten for å erlegge sine penger.

En historie fra gammelt av forteller om et par fanger som hadde rømt fra fengselet i Christiania. Ved alle elveoverganger rundt hovedstaden ble det satt ut vakter. Også ved Leirsund og Frogner. Ved Frogner satt det tre karer på vakt om natten, og skulle holde utkikk etter de rømte fangene. Så gikk det ikke likere enn at de sovnet av ølet de drakk, og akkurat der og da kom fangene. De snek seg usett forbi stua og tok veien østover. Da de kom til Frogner kirke, brøt de seg inn og drakk opp altervinen, men de lot sølvet være i fred. Det var en melkekjører fra Nordigarden Frogner som oppdaget at det var brutt inn i kirken. Han gjorde anskrik, men da var fangene over alle hauger. De tre bruvaktene var til spott og spe i lange tider etterpå.

Far oppførte den nye smiebygningen i Brua i 1880, samme år som de giftet seg. Mange minnes bare den fæle bygningen som stod der som landeveiens skrekk de siste årene. Som ny

var den en stor og fin laftet tømmerbygning i to etasjer. I 1896 utvidet far med en enda større bygning til i tilknytning til den første. Tilbygget gikk i vinkel med det første bygget innover mot idrettsplassen. Også i den var det to etasjer. Og her vokste jeg opp. Det er rart med det, men enda så bra som det hele var, så følte jeg alltid på at jeg var født på et sted som ikke hadde noe ordentlig navn, bare «brua» eller «Brustua», som det het på folkemunne. Som barn var jeg rent skamfull. Som om slikt betyr noe.

Gunhild Nilsen

En fascinerende fortelling om fossen og samfunnet

Det er et imponerende arbeid journalisten og forfatteren Bjørn Bjørnsen har levert om Akershus Energis 75-års historie. Imponerende fordi han gir oss utenfor fagmiljøene en innsiktsfull introduksjon til et nasjonalt og internasjonalt kraftmarked i forandring, hvor hovedspørsmålet er om energiforsyningen er et samfunnsansvar eller en handelsvare.

Imponerende fordi han liksom i artikkelen i dette nummer gir oss en levende framstilling av de vanskeligheter Akershus hadde med å finansiere fylkeskraftverket, og hvor håpløst det var å få de enkelte kommunene til å innordne seg et felles opplegg.

Imponerende også fordi han mot alle odds klarer å levendegjøre for oss livet på Rånåsfoss, blant anleggsslusk og ingeniører. Og dette til tross for at han i hovedsak har måttet basere seg på skriftlige kilder fra de første ti-årene. En 50-års historie hadde fått med seg et langt større bidrag fra levende kilder.

Det helt naturlig at en tredjedel av 75-årsskriftet til Akershus Energi handler om tida før 1922. Anleggstida var dramatisk, og Bjørn Bjørnsen klarer å levendegjøre de skriftlige kildene ved å bruke virkemidler som ligger tett opp mot sjønnlitteraturens. De få innvendingene mot boka er av mer teknisk karakter. Grafisk design og prepress er gjort av Ellingsen & Nygren AS, og

preges av slurvete korrektur. Det grafiske utstyret er flott og påkostet med «faktabokser». Alt for ofte er teksten her bare hentet fra hovedteksten, slik at det blir gjentakelser og ikke utdyping. Og halvfet skrift på reflekterende fargeraster gjør denne teksten unødvendig vanskelig å lese. Men Blaker og Sørums har fått et viktig tilskudd til sitt lokalhistoriske bibliotek. «En fortelling om fossen og samfunnet» er både underholdende lettlest og til å få vett og forstand av. Svein Sandnes

Etter en flott sommer har høsten bydd på det ene kulturhistoriske arrangementet etter det andre. Det startet 21. august med historielagets tur langs gamle veifar til klebersteinsbruddene i Brennepåsen på Lystadmoen. Den 31. august ble kultur- og naturstien nedover fra Bingsfossen offisielt åpnet. Stien kan kommunen, grunneierne og ikke minst historielaget være stolte over å kunne tilby bygdefolket. Initiativtakeren til stien, Leif Mathisen, kunne dessverre ikke være tilstede ved åpningen fordi han sammen med Annie Selle var guide på Fetsundbåten Seemøves årlige tur til Bingen lenser. Lørdag 6. september kom kulturminnestafetten til Sørums og Blaker Skanse. Sørums valgte som kjent Blakersund til sitt kulturminne. Et fergested som har vært et av Akershus' viktigste i mange hundre år, og først ble nedlagt i 1927. Dagen etter brakte Ivar Egeberg neverkonten videre til Fetsund lenser på en tømmerflåte for overrekkelse til Fets ordfører. Her var også historielaget representert på en flott stand hvor vi viste fram det arbeidet som prosjekt Bingen lenser har gjort i 1997.

Midt oppi det hele, 6. september på Blaker Skanse, fikk så Leif Mathisen Sørumsprisen for 1997. I talen trakk Kulturutvalgets leder fram Leifs lange og brede engasjement til beste for bygdefolket i Sørums, ikke bare i historielaget, men også Sørums Idrettslag og Pensjonistklubben 1990. Som lokalhistoriker har mange møtt Leif som en kunnskapsrik leder for vandreturene i en årrekke, og han har vært en mye benyttet foredragsholder. I Sørums historielags styre, hvor han fremdeles

sitter, var han fra 1988 til 1993 lagets leder. Vi i historielaget er svært glade for at han nå er blitt hedret med Sørumsprisen.

På vegne av Blaker og Sørums historielag vil jeg takke Leif for en enestående innsats og ønske ham lykke til videre!

Dag Nordsveen

Lederens spalte